

قواعد تفسیر قرآن کریم

دکتر محمد سلطانی

سرشناسه	: سلطانی، محمد، ۱۳۵۵
عنوان و نام پدیدآور	: قواعد تفسیر قرآن کریم
مشخصات نشر	: تهران: انتشاران ایران، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۳۴۹ ص
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۵۹-۴۶-۹
وضعیت فهرست نویسی	: قیپای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۶۲۵۱۴ قابل دسترسی است.

شناسنامه کتاب

نام کتاب:	قواعد تفسیر قرآن کریم
مؤلف:	محمد سلطانی
مدیریت انتشارات:	روح الله گلستانی
مسئول امور نشر:	محمد رسول نصرتی
ناشر:	انتشارات دانشیاران ایران
چاپ و صحافی:	پرستش
قیمت:	۱۵۰۰۰ تومان
نوبت چاپ:	اول/ ۱۳۹۴
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه

مرکز بخش:

تهران، میدان بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام، کوچه آذر
 همراه: ۰۹۱۲۱۳۸۳۷۱۸ : تلفن: ۷۷۶۷۰۵۶۹، ۷۷۶۷۰۷۳۱
 فروشگاه اینترنتی کتاب پایابوک: www.payabook.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	پیشگفتار
۱۳	مفاهیم
۱۳	قواعد
۱۳	تفسیر
۱۶	قواعد تفسیر
۲۱	فصل اول
۲۱	ادبیات عربی و تفسیر قرآن
۲۲	قاعده اول
۲۲	نتایج قاعده
۲۳	ادله قاعده
۲۳	عقل و بناء عقلاء
۲۴	قرآن کریم
۲۵	سنت معصومان
۲۸	اجماع
۳۱	تفصیل قاعده
۳۲	صرف

۳۷.....	پیوست اول: تذکیر و تأنیت
۴۵.....	پیوست دوم: مفرد و جمع
۵۱.....	نحو
۵۴.....	پیوست: مصحف و قوانین نحوی
۵۹.....	بلاغت
۶۹.....	پیوست اول: معانی ثانوی
۷۸.....	پیوست دوم: داستان‌های تمثیلی
۸۵.....	پیوست سوم: معارف نامحسوس
۹۰.....	لغت
۹۳.....	پیوست اول: تغییر معنای واژه
۹۶.....	پیوست دوم: معنای لغوی و اصطلاحی
۹۸.....	پیوست سوم: توجه به ادات و حروف
۱۰۰.....	پیوست چهارم: نظریه ایزوتسو
۱۰۳.....	چکیده فصل
۱۰۳.....	پژوهش و مطالعه
۱۰۴.....	پرسش و تمرین
۱۰۷.....	فصل دوم
۱۰۷.....	تفسیر قرآن به قرآن
۱۰۸.....	نتایج
۱۰۹.....	ادله قاعده

۱۰۹.....	بناء عقلاء.....
۱۰۹.....	قرآن کریم.....
۱۱۰.....	سنت معصومان.....
۱۱۲.....	اجماع.....
۱۱۳.....	پیوست اول: تفکیک و تجزیه آیات.....
۱۱۸.....	پیوست دوم: افتتاح و اختتام آیات.....
۱۲۴.....	پیوست سوم: مسأله نسخ.....
۱۳۱.....	مواردی از تفسیر قرآن به قرآن.....
۱۳۷.....	چکیده فصل.....
۱۳۸.....	مطالعه و پژوهش.....
۱۳۸.....	پرسش و تمرین.....
۱۴۱.....	فصل سوم.....
۱۴۱.....	تفسیر قرآن بر اساس سنت.....
۱۴۲.....	ادله قاعده.....
۱۴۲.....	قرآن کریم.....
۱۴۳.....	سنت.....
۱۴۴.....	اجماع.....
۱۴۵.....	تفصیل قاعده.....
۱۴۶.....	احراز صدور.....
۱۴۸.....	سند حدیث.....

۱۵۰	متن حدیث
۱۶۸	متون غلوآلود
۱۷۲	پذیرش علمای صدر اول شیعه
۱۷۴	جهت صدور
۱۷۷	وجه اعتبار روایات تفسیری
۱۷۸	بنای عقلاء
۱۷۹	آیات و روایات
۱۸۳	گونه‌های روایات تفسیری
۱۸۹	چکیده فصل
۱۹۰	مطالعه و پژوهش
۱۹۰	تمرین و پرسش
۱۹۳	فصل چهارم
۱۹۳	تأثیر عقل در تفسیر قرآن
۱۹۴	نتایج
۱۹۴	مقدمه
۱۹۶	عدل الهی
۱۹۶	اصل عدل؛ عدلیه و اشاعره
۲۰۴	عدل الهی و فهم‌پذیری قرآن کریم
۲۱۳	عدل الهی و حجیت ظواهر قرآن
۲۱۸	عدل الهی و آیات متناقض‌نما

۲۲۷	عدل الهی و نسخ آیات
۲۲۹	عدل الهی و روایات تفسیری
۲۳۵	تاثیر اصل عدل در مفاد تفسیر
۲۳۷	نسبت اضلال به خداوند
۲۴۸	مکر و کید
۲۵۲	جبار و متکبر
۲۵۴	خداوند و ابزارهای شناخت
۲۶۱	اصل تنزیه
۲۶۴	جسم و جسمانی
۲۶۶	رؤیت
۲۷۲	مکان و جهت
۲۸۵	اعضاء و جوارح
۲۸۹	چکیده فصل
۲۹۰	مطالعه و پژوهش
۲۹۱	فصل پنجم
۲۹۱	قواعد فرعی
۲۹۲	قاعده پنجم
۲۹۲	یگانگی قرآن و اختلاف قرائت‌ها
۲۹۳	نتایج
۲۹۳	تفصیل قاعده

۳۰۶	قاعده ششم.....
۳۰۶	فرهنگ و حوادث زمانه نزول قرآن.....
۳۰۷	نتایج.....
۳۰۷	تفصیل قاعده.....
۳۱۷	قاعده هفتم.....
۳۱۷	جاودانگی و فراگیری قرآن کریم.....
۳۲۳	قاعده هشتم.....
۳۲۳	تقریر.....
۳۲۴	نتایج.....
۳۲۴	ادله قاعده.....
۳۲۵	تفصیل قاعده.....
۳۳۵	قاعده نهم.....
۳۳۵	خطاب به پیامبر و اراده عموم مردم.....
۳۳۷	تفصیل قاعده.....
۳۴۵	کتابنامه.....

پیشگفتار

روزی قتاده^۱ نزد امام باقر آمد. امام به او فرمود: تو فقیه اهل بصره‌ای؟! قتاده گفت: چنین گمان می‌کنند. فرمود: به من گفته‌اند تو قرآن را تفسیر می‌کنی! گفت: بلی. فرمود: بر اساس دانش تفسیر می‌کنی یا بر پایه نادانی؟! گفت: نه! بر اساس دانش! فرمود: اگر بر اساس دانش تفسیر می‌کنی تو در جایگاه خویش نشسته‌ای و من از تو می‌پرسم! گفت: بپرس! فرمود: مرا معنای از سخن خداوند: "وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَّامًا آمِنِينَ"^۲ خبر ده. قتاده گفت: این آیه درباره کسانی است که با زاد و توشه و درآمدی حلال از خانه‌شان خارج می‌شوند و به سوی مکه می‌آیند، او در امان است تا آن گاه که به خانه‌اش بازگردد. امام فرمود: ای قتاده! تو را به خداوند سوگند می‌دهم مگر نمی‌دانی گاه کسانی با زاد و توشه و درآمدی حلال از خانه‌شان خارج می‌شوند و به سوی مکه می‌آیند و در راه راهزنان اموالشان را می‌برند و گاه آنان را زخمی می‌نمایند؟! قتاده گفت:

^۱ - قتاده بن دعامة؛ فقیه، مفسر و ادیب اهل بصره، ۱۱۸-۱۶۱ ق.

^۲ - "و در میان آنها مسافت را، به اندازه، مقرر داشته بودیم. در این [راه] ها،

شبان و روزان آسوده‌خاطر بگردید". سیأ، ۱۸.

آری! چنین است! امام فرمود: وای بر تو قتاده! اگر تو قرآن را از پیش خود تفسیر نموده‌ای، خود و دیگران را تباه ساخته‌ای. و اگر از این و آن تفسیر قرآن را برگرفته‌ای، خود و دیگران را تباه ساخته‌ای... وای بر تو قتاده، قرآن را تنها کسانی می‌شناسند که قرآن بدانان خطاب شده است.^۱

^۱ - "ویحک یا قتاده، ان کنت انما فسرت القرآن من تلقاء نفسك فقد هلکت و اهلکت، و ان کنت اخذته من الرجال فقد هلکت و اهلکت... ویحک یا قتاده، انما يعرف القرآن من خوطب به". بحار الانوار، ج ۲۴، ص ۲۳۷.